

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 351.74:159.9

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2026.3/40>

Дручек О. В.

<https://orcid.org/0000-0002-7460-8137>

Київський інститут Національної гвардії України

ПРОФАЙЛІНГ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ: ПОНЯТТЯ, КЛАСИФІКАЦІЯ, ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЗАСТОСУВАННЯ

У статті, з урахуванням аналізу раніше опублікованих результатів, доведено, що застосування у діяльності правоохоронних органів профайлінгу обумовлюється метою та змістом завдань правоохорони. В основі правоохоронного профайлінгу лежить комплексна психологічна оцінка вербальної і невербальної поведінки особи, що дозволяє скласти її детальний психологічно-поведінковий портрет, який би відображав усі найважливіші аспекти її особистості.

Установлено першість використання для потреб слідства методу кримінального профілювання, зокрема, шляхом створення психолого-кримінологічного «портрета» ймовірного злочинця, доповненого припущенням щодо біологічних, поведінкових, ментальних, емоційних та інших рис його особистості. Доведено, що на сьогодні застосування правоохоронними органами різних оцінно-психологічних методик є наскільки широким, що йдеться про існування окремої практики – поліцейського профайлінгу.

Доведено, що концепція застосування профайлінгу у діяльності правоохоронних органів у широкому розумінні охоплює спеціальну технологію запобігання протиправним діям через виявлення потенційно небезпечних осіб з використанням методів прикладної психології. У вузькому розумінні – це методика встановлення причетності суб'єкта до реальної або такої, що має відбутися, протиправної дії.

Запропоновано під поліцейським профайлінгом розуміти сукупність методів, які використовують правоохоронні органи, передовсім, поліція, з метою профілактики або виявлення осіб, які причетні чи можуть бути причетні до вчинення правопорушень. Доведено, що поліцейський профайлінг найчастіше застосовують для: а) виявлення підозрілої поведінки осіб, які можуть бути причетними до правопорушення або становити загрозу; б) звуження кола підозрюваного завдяки складанню психологічного профілю ймовірного злочинця; в) підвищення ефективності комунікації з підозрюваним чи свідком під час опитування чи допиту; г) оцінки ризиків у громадських місцях.

Обґрунтовано, що за критеріями необхідних навичок, знань та процедури поліцейський профайлінг є простим (загальним) і складним (спеціальним). Простий поліцейський профайлінг, яким є спостереження за особою, реалізується у процесі: а) перевірки документів, автотранспорту, багажу; б) проходженні різного виду контролю; в) конвоювання; г) охорони території чи об'єктів. Складними (спеціальними) видами поліцейського профайлінгу є: кримінальний (криміналістичний); поведінковий; оперативний; транспортний; антитерористичний; комунікативний; інформаційний.

Доведено, що прості (загальні) методи поліцейського профайлінгу найчастіше застосовують правоохоронні підрозділи, діяльність яких пов'язана із забезпеченням громадського порядку, дотриманням режиму воєнного стану, охороною об'єктів, профілактикою правопорушень. А спеціальні (спеціально-наукові методи) – підрозділи, які реалізують оперативно-розшукову, слідчу, аналітичну та превентивну діяльність.

Ключові слова: профайлінг, профілювання, поліцейський профайлінг, методи профайлінгу, правоохоронна діяльність, правоохоронні органи.

Постановка проблеми. Характерною ознакою правоохоронної діяльності, зокрема, у сфері попередження та протидії злочинності, є використання наукових знань та розроблених на їх основі певних найбільш ефективних методів. Одним із таких напрямів є профайлінг (від англ. *profile* – профіль, обрис, контур, малювати в профіль), під яким найчастіше розуміють сукупність знань, методів і засобів оцінки та прогнозування поведінки особи на основі аналізу найінформативніших її ознак, психологічного портрету, характеристик зовнішності, місцезнаходження, невербальної і вербальної поведінки тощо. В основі профайлінгу, як методу психологічної діагностики, лежить комплексна оцінка вербальної і невербальної поведінки особи, що дозволяє скласти її детальний психологічно-поведінковий портрет, який відображає усі найважливіші аспекти її особистості. У наш час профайлінг використовується у багатьох прикладних сферах суспільного життя, з метою швидкого оцінювання якостей особи, для використання отриманої інформації у подальшій соціальній чи професійній комунікації.

Початково, профайлінг виник у психології як метод аналізу поведінки людини у цілому, але з часом психологічне профілювання взяли на озброєння органи і структури, які виконують завдання забезпечення безпеки, розслідування та попередження злочинів.

Першим, використаним для потреб слідства та здійсненим із урахуванням характеристик злочину, способом профілювання стало створення психолого-кримінологічного «портрета» ймовірного злочинця, доповненого припущеннями щодо біологічних, поведінкових, ментальних, емоційних та інших рис його особистості, з метою надати слідству більше інформації про нього. Проте, нині застосування правоохоронними органами різноманітних оцінно-психологічних методик є наскільки широким, що йдеться про існування окремої практики – поліцейського профайлінгу. Ті чи інші методики профайлінгу, покликані розв'язувати різні задачі, застосовуються у діяльності практично усіх дотичних до правоохоронної діяльності структур, проте, найбільш системно його застосовують підрозділи, які

займаються оперативною роботою, аналітикою та безпосереднім контактом із громадянами.

Удосконалення методологічних та організаційно-правових засад використання профайлінгу є актуальним і важливим для правоохоронних органів України, зокрема, у контексті виконання ними в умовах війни завдань, пов'язаних із захистом прав, свобод та інтересів громадян і суспільства від протиправних посягань, охорони громадського порядку, забезпечення державної безпеки і безпеки державного кордону, припинення терористичної та диверсійної діяльності, участі у відбитті російської збройної агресії проти України. Особливої актуальності набуває проблема оволодіння методами профайлінгу тими підрозділами Сил безпеки і оборони, які виконують завдання на деокупованих та прифронтових територіях, зокрема, військовослужбовцями Національної гвардії України.

Початок системного застосування профайлінгу у безпековій сфері пов'язують зі створенням у 1970-х роках у структурі Федерального бюро розслідувань (FBI) США відділу поведінкових наук (Behavioral Science Unit, BSU), який займався дослідженням поведінки серійних злочинців, аналізом місць злочину, створенням психологічних портретів злочинців.

У кінці 80-х -на початку 90-х років профайлінгові методики взяли на озброєння спецслужби та антитерористичні органи провідних країн світу, здебільшого, з метою протидії тероризму, забезпечення безпеки аеропортів, вокзалів, виявлення потенційних загроз під час масових заходів тощо. Наразі ті чи інші види профайлінгу системно використовують поліцейські підрозділи більшості країн світу, що дає підстави стверджувати про сформованість окремого практичного та наукового напрямку – поліцейського профайлінгу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Першими проблеми профайлінгу у науковому плані почали розробляти фахівці сфери криміналістичної психології та поліцейської зарубіжних країн, зокрема, Б. Берг [1], Р. Ворпагель [2], В. Дж. Геберт [3], С. Джексон [4], Р. Кочиш [5] та ін.

Завдяки зусиллям зазначених та інших фахівців були сформовані підходи до наукового розу-

міння профайлінгу у правоохоронній та безпековій сфері, а саме: як «судово-медичної техніки, що допомагає зосередити увагу на особах з персоніфікованими рисами, які координуються з ознаками інших винних осіб, що вчинили подібні правопорушення» [3]; «біологічного начерку поведінкових моделей, трендів та тенденцій» [2]; «методу ідентифікації підозрюваного, метою якого є визначення ментальних, емоційних та інших особистісних характеристик особи» [1].

У вітчизняній науці профайлінгу був предметом вивчення у працях В. Берназа, О. Бандурки, В. Бакальчука, Ю. Белоусова, М. Дідковської-Бідюк, Ю. Дмитрика, О. Кондратюка, В. Телійчука, Н. Федчун, В. Цветкова, І. Шидловської, В. Шепітька та ін. З-поміж інших, важливими для формування теоретико-методологічних засад поліцейського профайлінгу вважаємо наукові праці О. М. Цільмак [6; 7; 8; 9], яка, досліджуючи об'єкт, предмет, завдання, принципи криміналістичного профайлінгу, суттєво розширила теоретико-методологічні засади відповідного вчення та систематизувала теоретичні положення про засади профілювання невстановленого злочинця. Зусиллям О. М. Подільчак [10] удосконалено концепцію кримінологічного профайлінгу як вчення про особу злочинця; обґрунтовано важливість використання кримінологічної, психологічної та криміналістичної інформації для створення профілю особи; доведено ефективність профайлінгу як інструменту протидії та прогнозування злочинної поведінки. У дослідженнях О. І. Пархоменко-Куцевіл [11] проаналізовано теоретичні підходи до поняття «профайлінг»; визначено переваги та актуальні напрями його застосування у сфері забезпечення державної безпеки.

Водночас, проблеми обумовленості, класифікації та основних напрямів застосування профайлінгу у діяльності правоохоронних органів України, зокрема, в умовах дії правового режиму воєнного стану, поки що не знайшли належного висвітлення.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає в удосконаленні концепції профайлінгу у діяльності правоохоронних органів. Для досягнення зазначеної мети необхідним є реалізація таких цілей: обґрунтування застосування профайлінгу у діяльності правоохоронних органів за сучасних умов; розкриття поняття поліцейського профайлінгу; визначення основних видів та напрямів застосування профайлінгу у діяльності правоохоронних органів України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реалізуючи перше із визначених завдань, наго-

лосимо, що сьогодні профайлінг, як сукупність методів аналітичної оцінки поведінки та психологічних характеристик людей, широко застосовують у різних сферах соціальної активності. Так, існує бізнесовий, банківський, комерційний, кадровий, психологічний, інформаційний тощо профайлінг.

У випадку, коли аналітичну оцінку поведінки та психологічних характеристик людей застосовують у сфері правоохорони, найчастіше йдеться про *профайлінг у правоохоронній діяльності*.

Концепція профайлінгу у правоохоронній діяльності ґрунтується на тій ідеї, що протиправна дія і її підготовка можуть бути виявлені за допомогою аналізу певного набору фізичних, психологічних, поведінкових ознак підозрюваних осіб, з позицій їх реальної або потенційної небезпеки. Відповідно, профайлінг у діяльності правоохоронних органів може застосовуватися: а) попередньо, з метою виявлення осіб, які мають намір чи потенційно можуть вчинити правопорушення (превентивний профайлінг); б) безпосередньо, у процесі розшуку або встановлення осіб, які вже його вчинили (пост-профайлінг).

У цілому, профайлінг у діяльності правоохоронних органів у *широкому* розумінні пропонуємо розуміти як технологію запобігання протиправним діям через виявлення потенційно небезпечних осіб і ситуацій із використанням методів прикладної психології; у *вужькому* – як методика встановлення причетності суб'єкта до реальної або такої, що має відбутися, протиправної дії.

Залежно від методів, вихідних даних, завдань, мети, цілей, а також змісту діяльності, яка реалізується правоохоронними органами, розрізняють різні типи (види) профайлінгу, для позначення яких у літературі використовують такі назви, як: поліцейський, кримінальний, криміналістичний, кримінологічний, профілактичний, безпековий, етнічний тощо. Не викликає сумнівів, що усі зазначені види так чи інакше ґрунтуються на закономірностях людської психології та поведінки і походять від психолого-поведінкового профайлінгу, який є їх першоосною.

У літературі існують різні підходи щодо концепції застосування профайлінгу у діяльності правоохоронних органів. Проте, не можемо не погодитися, що їх основу складає «інтегральна методика запобігання злочинам через виокремлення характерних рис осіб, які вчинили злочин або готуються його вчинити, на основі психологічних, кримінологічних, криміналістичних і соціологічних знань» [10, с. 155].

Типологізація та класифікація напрямів (видів) профайлінгу у діяльності правоохоронних органів найтіснішим чином пов'язана із змістом завдань, для виконання яких зазначені органи призначені. Зокрема, на думку О. М. Цільмак, правоохоронні органи України, реалізуючи покладені на них завдання, реалізують: а) у превентивній діяльності, з метою профілактики правопорушень, – *превентивний профайлінг*, основними прийомами якого є складання типових портретів (профілів) злочинців чи осіб, які готуються до скоєння правопорушення, з акцентуванням уваги на типових зовнішніх їх ознаках та характеристиках (таких, як особливості погляду, жестів, міміки, базових емоцій, одягу тощо); б) у оперативно-розшуковій діяльності, з метою пошуку злочинців, – *оперативно-розшуковий профайлінг*, основним методом якого є складання словесного або фото-портрета особи, яка скоїла правопорушення; в) у слідчій діяльності, з метою складання психолого-криміналістичного портрета особи, яка скоїла злочин, а також для складання психолого-віктимологічного портрета його жертви – *криміналістичний профайлінг*; г) у кадровій діяльності, з метою якісного підбору кандидатів на службу в органи поліції – *кадровий профайлінг* [6, с. 55]. Не заперечуючи у цілому можливість застосування такого підходу, все ж зазначимо, що він охоплює як методи власне *поліцейського*, так і соціального (*кадрового*) профайлінгу, що має зовсім іншу природу і завдання.

Вивчення наукових праць, присвячених *поліцейському профайлінгу*, дозволяє стверджувати, що найчастіше під ним розуміють сукупність методів, які використовують правоохоронні органи, передовсім, поліція, з метою профілактики або виявлення осіб, які причетні чи можуть бути причетні до вчинення правопорушень. Нормативне визначення поліцейського профайлінгу можна знайти у прийнятих на європейському рівні відповідних рекомендаціях для поліцейських структур, де він позиціонується як «практика поліції, згідно якої визначений набір характеристик використовується для пошуку та затримання особи, яка вчинила злочин (кримінальний профайлінг), або для виявлення осіб, які вірогідно мають відношення до злочинної діяльності (поведінковий профайлінг)» [12, с. 8]. У наш час кримінальний, а також етнічно-поведінковий профайлінг, якщо вони не мають ознак дискримінації і порушення прав людини, розглядаються як допустимі і законні інструменти, що дозволяють найбільш ефективним способом розподіляти обмежені

ресурси правоохоронних органів [там само, с. 8]. Найчастіше поліцейський профайлінг застосовують для: а) виявлення підозрілої поведінки осіб, які можуть бути причетними до правопорушення або становити загрозу; б) складання психологічного профілю ймовірного злочинця з метою звуження кола підозрюваних; в) підвищення ефективності комунікації з підозрюваним чи свідком під час опитування чи допиту; г) оцінки ризиків у громадських місцях.

За критеріями необхідних навичок і знань, а також процедурою реалізації, поліцейський профайлінг може бути *простим* (загальним) і *складним* (спеціальним). Зміст простого (загального, базового) поліцейського профайлінгу, на нашу думку, складають дії, що передбачають безпосереднє візуальне та звукове спостереження за особою, з подальшим аналізом та оцінкою її поведінки. Зокрема, це спостереження за особою, яке здійснюється працівником Національної поліції, Державної прикордонної служби чи військовослужбовцем Національної гвардії України у процесі: а) перевірки документів, автотранспорту, багажу; б) проходженні різного виду контролю; в) конвоювання; г) охорони території чи об'єктів. У випадках, коли такий аналіз здійснюється за значною кількістю об'єктів та/або реалізується за допомогою спеціальних технічних засобів, йдеться про *масовий* або *просторовий* профайлінг, тобто, «технологію активного формалізованого спостереження за людьми з метою виявлення в їх поведінці особливостей, що відрізняються від візуально-поведінкового профілю людей, що взаємодіють в рамках загальної соціальної ситуації» [13, с. 58].

Іншу групу складають більш складні і наукоємні методи поліцейського профайлінгу, який носить *спеціальний* характер і потребує спеціальних знань, навичок або технічних засобів. До цієї категорії відносимо такі види (методи) поліцейського профайлінгу, як:

1. *Кримінальний (криміналістичний)*, який застосовують з метою звуження кола підозрюваних та пошуку серійних злочинців, і суть якого полягає у розробці психологічного та поведінкового портрета злочинця на підставі даних про спосіб вчинення злочину, виявлені закономірності поведінки ймовірного правопорушника, типових ознак злочинних дій;

2. *Поведінковий*, який застосовують з метою виявлення підозрілої поведінки, оцінки ступеню щирості під час спілкування, визначення потенційної загрози, і суть якого полягає у здійсненні

аналізу особливостей невербальної поведінки особи (жестів, міміки, рухів, емоційних реакцій тощо);

3. *Оперативний*, який застосовують у оперативно-розшуковій діяльності чи під час охорони громадського порядку з метою прийняття оперативних рішень, і суть якого полягає у виявленні та аналізі поведінкових, психологічних і соціальних ознак особи для визначення її можливих намірів, рівня небезпеки або причетності до правопорушення;

4. *Транспортний*, який застосовують під час перевірок на вокзалах, у громадському транспорті, на блокпостах тощо, з метою виявлення осіб, які можуть перевозити зброю, наркотики або бути причетними до злочину;

5. *Антитерористичний*, який застосовують для виявлення потенційних терористичних загроз під час масових заходів або в місцях скупчення людей, і суть якого полягає у аналізуванні поведінкових, психологічних та ситуаційних чинників і детермінант;

6. *Комунікативний (вербальний)*, який застосовують під час опитування, допиту, переговорів із терористами чи заручниками, і суть якого полягає у аналізі мовлення людини, її реакцій, інтонацій та логіки відповідей;

7. *Інформаційний*, який полягає у збиранні, аналізі та систематизації інформації про особу або подію, з метою створення їхнього інформаційного профілю для подальшої оцінки намірів, поведінки чи визначення можливої причетності до правопорушення.

Аналіз нормативних засад діяльності правоохоронних органів України в умовах правового режиму воєнного стану, а також аналіз відповідної практики дозволяє стверджувати, що найбільш системно методи загального поліцейського профайлінгу застосовують ті суб'єкти правоохорони, діяльність яких пов'язана із забезпеченням громадського порядку, дотриманням режиму воєнного стану, охороною об'єктів, профілактикою правопорушень тощо. Методи спеціального профайлінгу застосовують ті підрозділи та посадові особи, які реалізують оперативно-розшукову, слідчу, аналітичну та превентивну діяльність.

Так, підрозділи *кримінальної поліції України*, включно з оперативно-розшуковими, з метою встановлення можливих характеристик злочинця при розкритті серійних та тяжких злочинів, аналізу способу вчинення злочину, формування аналітичних профілів правопорушників, обрання правильної тактики під час спілкування, допиту,

спостереження тощо, найчастіше застосовують кримінальний (криміналістичний), оперативний, комунікативний профайлінг.

Підрозділи *патрульної поліції України*, з метою забезпечення громадського порядку, виявлення та попередження правопорушень під час патрулювання чи проведення масових заходів, при перевірці документів тощо, найчастіше застосовують загально-поведінковий, масово-просторовий, транспортний, комунікативний профайлінг.

У роботі *підрозділів, які провадять аналітичну діяльність* (таких, як Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування, Департамент стратегічних розслідувань тощо), з метою виявлення закономірностей та прогнозування злочинності, визначення криміногенних ризиків, виявлення ролі учасників у кримінальних структурах, передбачення їх поведінки тощо, найчастіше має місце застосування інформаційного та криміналістичного профайлінгу,

У роботі *підрозділів превентивної діяльності*, з метою оцінки потенційних загроз громадській безпеці, профілактики правопорушень, роботи з групами підвищеного ризику тощо, найчастіше має місце застосування методів поведінкового та комунікативного профайлінгу.

Висновки. З урахуванням зазначеного, приходимо до висновків:

1. Застосування у діяльності правоохоронних органів профайлінгу, як і в історичному аспекті, так і тепер, обумовлюється метою та змістом завдань правоохорони. В основі правоохоронного профайлінгу лежить комплексна психологічна оцінка вербальної і невербальної поведінки особи, що дозволяє скласти її детальний психологічно-поведінковий портрет, який би відображав усі найважливіші аспекти її особистості.

2. Першим, використаним для потреб слідства та здійсненям із урахуванням характеристик злочину, способом кримінального профілювання, стало створення психолого-кримінологічного «портрета» ймовірного злочинця, доповненого припущенням щодо біологічних, поведінкових, ментальних, емоційних та інших рис його особистості, з метою надати слідству більше інформації про нього. Наразі застосування правоохоронними органами різних оцінно-психологічних методик є наскільки широким, що можна говорити про існування окремої практики – поліцейського профайлінгу.

3. Профайлінг у діяльності правоохоронних органів у широкому розумінні є технологією запобігання протиправним діям через виявлення потен-

ційно небезпечних осіб і ситуацій із використанням методів прикладної психології; у вузькому – методикою встановлення причетності суб'єкта до реальної або такої, що має відбутися, протиправної дії.

4. Під поліцейським профайлінгом слід розуміти сукупність методів, які використовують правоохоронні органи, передовсім, поліція, з метою профілактики або виявлення осіб, які причетні чи можуть бути причетні до вчинення правопорушень. Поліцейський профайлінг застосовують для: а) виявлення підозрілої поведінки осіб, які можуть бути причетними до правопорушення або становити загрозу; б) звуження кола підозрюваного завдяки складанню психологічного профілю ймовірного злочинця; в) підвищення ефективності комунікації з підозрюваним чи свідком під час опитування чи допиту; г) оцінки ризиків у громадських місцях.

5. За критеріями необхідних навичок і знань, а також складності процедури, поліцейський профайлінг є простим (загальним) і складним (спеціальним). Простий поліцейський профайлінг у вигляді спостереження за особою реалізується у процесі: а) перевірки документів, автотранспорту, багажу; б) проходженні різного виду контролю; в) конвоювання; г) охорони території чи об'єктів. Складними (спеціальними) видами

поліцейського профайлінгу є: кримінальний (криміналістичний); поведінковий; оперативний; транспортний; антитерористичний; комунікативний; інформаційний.

6. Прості (загальні) методи поліцейського профайлінгу застосовують ті правоохоронні підрозділи, діяльність яких пов'язана із забезпеченням громадського порядку, дотриманням режиму воєнного стану, охороною об'єктів, профілактикою правопорушень тощо; спеціальні (спеціально-наукові) методи – підрозділи, які реалізують оперативно-розшукову, слідчу, аналітичну та превентивну діяльність.

Вважаємо, що удосконалення загально-теоретичних засад застосування профайлінгу у діяльності правоохоронних органів має відбуватися шляхом подальшого аналізу його видів, методів, завдань, принципів, напрямів, а також аналізу проблем нормативного забезпечення профайлінгової діяльності у цілому та адміністративно-правового статусу профайлерів у правоохоронних органах, зокрема. Систематизація отриманих результатів, на нашу думку, сприятиме більш ефективному виконанню завдань, які стоять перед правоохоронними органами України у період воєнного стану та постануть у період післявоєнної стабілізації і відбудови.

Список літератури:

1. Berg B. Criminal Investigation – 4th edition. – NY: McGraw-Hill Humanities, 2008. – 210 p.
2. Vorpapel R. E. Painting psychological profiles: Charlatanism, coincidence, charisma or new science. – Police Chief. – Vol. 3. – Issue 8. – 1982. – P. 156–159.
3. Geberth V. J. Practical homicide investigation: Tactics, procedures and forensic techniques. – Boca Raton, FL: CRC Press, 1983. – 236 p.
4. Jackson C. The usefulness of criminal profiling / C. Jackson, D. Wilson, B. K. Rana, 2011. URL: <https://www.crimeandjustice.org.uk/publications/cjm/article/usefulness-criminal-profiling> (дата звернення: 25.03. 2026).
5. Kocsis R. Contemporary Problems in Criminal Profiling / R. Kocsis, G. Palermo // Criminal Profiling: International Theory, Research, and Practice / R. Kocsis, G. Palermo. – Totowa, NJ: Humana Press Inc., 2007. – P. 327–345.
6. Цільмак О.М. Загальні положення криміналістичного профайлінгу. *Ўридична психологія. Юридична психологія*. 2019. № 1 (24). С.54-61. DOI: <https://doi.org/10.33270/03192401.54>.
7. Цільмак О.М. Психологічне забезпечення правоохоронної діяльності: навчально-методичний посібник. Одеса: НУ ОЮА, 2025. 149 с.
8. Цільмак О.М. Алгоритм застосування методу фактологічного аналізу час досудового розслідування кримінальних правопорушень. *Криміналістика та судова експертиза* : міжвідомчий науково-методичний збірник. 2020. Вип. 65. С. 208–218. DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2020.65.20>.
9. Цільмак О.М. Основні моделі поведінки осіб різних типів акцентуації характеру під час надання ними недостовірної інформації про обставини кримінального правопорушення та тактичні прийоми верифікації цієї інформації. *Криміналістика та судова експертиза*: міжвідомчий науково-методичний збірник. 2021. Вип 66. С.240-252. URL: <https://doi.org/10.33994/kndise>. DOI: URL: <https://digest.kndise.gov.ua/wpcontent/uploads/2021/04/Tsilma.pdf>.
10. Подільчак О.М. Кримінологічний профайлінг – реалізація вчення про особу злочинця. *Право і суспільство*. 2017. № 4. Ч. 2. С. 154–157.

11. Пархоменко-Куцевіл О.І. Теоретичні підходи до проблеми профайлінгу як основи забезпечення державної безпеки України. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. № 4(60). С. 63–67. DOI: 10.31732/2663-2209-2020-60-63-67.
12. Ethnic Profiling in the European Union: Pervasive, Ineffective, and Discriminatory. Published by Open Society Institute, New York, 2009. p. 45.
13. Дмитрик Ю.І., Кондратюк О.В. Профайлінг у діяльності оперативних підрозділів. *Соціально-правові студії*. 2021. Випуск 3 (13). С. 95–100.

Druchek O. V. PROFILING IN THE ACTIVITIES OF LAW ENFORCEMENT BODIES: CLASSIFICATION, MAIN AREAS OF APPLICATION

In the article, taking into account the analysis of previously published results, it is proved that the use of profiling in the activities of law enforcement agencies is determined by the purpose and content of law enforcement tasks. The basis of law enforcement profiling is a comprehensive psychological assessment of a person's verbal and non-verbal behavior, which allows to draw up a detailed psychological and behavioral portrait of him, which would reflect all the most important aspects of his personality.

The primacy of using the criminal profiling method for investigative purposes, in particular, by creating a psychological and criminological «portrait» of a probable criminal, supplemented by assumptions about his biological, behavioral, mental, emotional and other personality traits, has been established. It has been proven that today the use of various assessment and psychological methods by law enforcement agencies is so wide that it is about the existence of a separate practice - police profiling.

It has been proven that the concept of profiling in the activities of law enforcement agencies in a broad sense covers a special technology of preventing illegal actions through the detection of potentially dangerous persons using the methods of applied psychology. In a narrow sense, this is a method of establishing the subject's involvement in an actual or imminent illegal act.

It is proposed to understand police profiling as a set of methods used by law enforcement agencies, primarily the police, for the purpose of prevention or detection of persons who are involved or may be involved in committing crimes. It has been proven that police profiling is most often used to: a) detect suspicious behavior of persons who may be involved in a crime or pose a threat; b) narrowing the circle of the suspect due to the compilation of a psychological profile of the alleged criminal; c) increasing the effectiveness of communication with a suspect or witness during an interview or interrogation; d) risk assessments in public places.

It is substantiated that according to the criteria of necessary skills, knowledge and procedure, police profiling is simple (general) and complex (special). Simple police profiling, which is surveillance of a person, is implemented in the process of: a) checking of documents, vehicles, luggage; b) passing various types of controls; c) convoying; d) protection of the territory or objects. Complex (special) types of police profiling are: criminal (forensic); behavioral; operative; transport; anti-terrorist; communicative; informative.

It has been proven that simple (general) methods of police profiling are most often used by law enforcement units whose activities are related to ensuring public order, observing martial law, protecting objects, and preventing crimes. And special (special-scientific methods) - units that implement operative-research, investigative, analytical and preventive activities.

Keywords: profiling, profiling, police profiling, profiling methods, law enforcement activities, law enforcement agencies.

Дата першого надходження статті до видання: 01.04.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 06.05.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026